



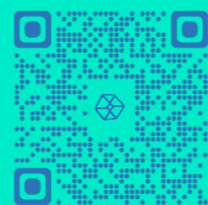
BIODIVERSITET

Biodiversitet henviser til den mangfoldighed af livsformer, der findes på jorden, herunder mangfoldigheden af arter, genetisk diversitet inden for arter og forskellige økosystemer. Biodiversitet er afgørende for at opretholde sundhed og funktion af økosystemer og kan også give økonomiske, kulturelle og samfundsmæssige fordele. Biodiversitet omfatter alle former for liv på jorden, lige fra små mikroorganismer til større planter og dyr. Biodiversitet er afgørende for opretholdelsen af økosystemernes sundhed og stabilitet, og dermed også for menneskers velfærd og overlevelse.



DEN TREDOBDELTE BUNDLINJE

Den tredobbelte bundlinje kan forstås som en trebenet taburet med fokus på klima, social- og økonomisk bæredygtighed: Hvis et af benene fjernes, kan taburetten ikke stå. Det handler derfor om at have fokus på alle tre bundlinjer. Formålet med den tredobbelte bundlinje er at skabe en mere holistisk forståelse af en organisations præstation, hvor økonomiske mål ikke er de eneste, der tæller. Det anerkender, at organisationer har sociale og miljømæssige forpligtelser ud over økonomisk rentabilitet. Den tredobbelte bundlinje fremmer en bæredygtig tilgang til forretningsdrift og socialt ansvar, hvor organisationer stræber efter at opnå succes på alle tre dimensioner.



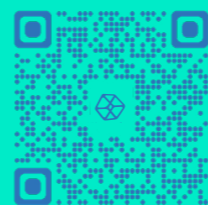
Se mere

Du kan her se en video om, hvordan Århus Kommune arbejder med den tredobbelte bundlinje.



CIRKULÆR ØKONOMI

Cirkulær økonomi forstås kort fortalt som en økonomi, hvor man genanvender alle ressourcer, og der ikke eksisterer affald. Her sigtes der mod at minimere affald og øge genanvendelse ved at forlænge levetiden for produkter og ressourcer. Det er en modpol til den traditionelle lineære økonomi, hvor produkter fremstilles, bruges og derefter smides ud. Cirkulær økonomi sigter mod at skabe en mere bæredygtig økonomi og miljø ved at reducere affald og forurening, spare energi og ressourcer og mindske afhængigheden af ikke-bæredygtige materialer og energikilder. Det kan også have økonomiske fordele, da der kan skabes nye forretningsmuligheder og arbejdspladser i genanvendelsesindustrien.



Se mere

Du kan her se en video om cirkulær økonomi.



FN'S 17 VERDENSMÅL

FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling er en forlængelse og en mere helhedsorienteret definition af bæredygtighedsbegrebet fra Brundtlands-kommissionens rapport i 1987. Hvert mål har et fokus på enten social, økonomisk eller miljømæssig bæredygtighed. I 2015 vedtog FN 17 verdensmål, som består af 17 mål, herunder 169 delmål. Verdensmålene forpligter alle FN's medlemslande til at arbejde målrettet med at opfylde disse. Flere skoler er verdensmålsskoler og har derfor forpligtet sig til at udvikle undervisningsmateriale med udgangspunkt i verdensmålene.



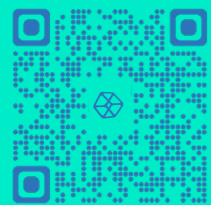
Hør mere

Du kan her høre en podcast om FN's 17 Verdensmål.



MADSPILD

Madspild er et begreb, der anvendes, når der bliver smidt mad ud, som ellers kunne have været spist eller anvendt på en anden måde. Dette kan forekomme i forskellige led af fødevarekæden, fx i produktionen, under distributionen, i detailhandlen eller hos forbrugeren. Madspild kan skyldes flere forskellige faktorer, fx overproduktion, overskredne holdbarhedsdatoer eller mad, der ikke bliver spist op. Det er et stort problem i mange lande, hvor store mængder af mad bliver smidt ud hvert år samtidig med, at mange mennesker andre steder sulter.



Se mere

Du kan her se en video med Too Good To Go om madspild.



VUGGE-TIL-VUGGE

Cradle-to-Cradle er en produktcertificering, som laves på et produkt ud fra data om produktet gennem hele dets levetid. Der er fire forskellige rangeringer af Vugge til Vugge: Bronze, Sølv, Guld og Platin. Alt efter hvor godt produktet opfylder standarderne, opnås en bedre kategorisering. Det vurderes ud fra fem kategorier: Miljø, klima, sundhed, cirkulær økonomi og social retfærdighed. Formålet er, at produkterne ikke skal skade miljøet, fordi man fra start gennemtænker, hvordan produktet kan produceres bæredygtigt og dernæst genanvendes og genbruges - helt fra start til slut.



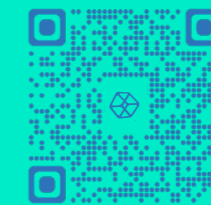
ENERGI

Energi kan beskrives som evnen til at udføre et arbejde eller producere varme eller lys. Energikilder kan være både naturlige som sol, vind og vand eller menneskeskabte som olie, kul og naturgas. Energi er afgørende for at opretholde vores levestandard og produktionssamfund, men den forårsager også miljømæssige konsekvenser, når den udvindes og forbruges på en u hensigtsmæssig måde.



GREENWASHING

Greenwashing handler om at vildlede kunder til at tro, at en virksomhed eller dens produkter eller service er mere bæredygtigt, end det faktisk er. Greenwashing indebærer ofte brug af vildledende eller overfladiske påstande om virksomhedens miljømæssige eller sociale præstationer, som kan være svære at verificere eller dokumentere. Eksempler på greenwashing kan være virksomheder, der bruger miljøvenlige slogans eller billeder i deres markedsføring, selvom deres produkter eller tjenester langt fra er bæredygtige.



Se mere

Du kan her se en video om, hvordan virksomheder kan undgå greenwashing.



VINDMØLLE

En vindmølle er en maskine, der bruger vind til at generere elektricitet. En typisk moderne vindmølle består af et højt tårn, en roterende propellignende enhed kaldet en rotor, som indeholder en række blade, og en generator. Vindenergi er en ren og vedvarende energikilde, og vindmøller er en vigtig del af den grønne energiomstilling, da de kan hjælpe med at reducere afhængigheden af fossile brændstoffer og mindske udledningen af drivhusgasser.



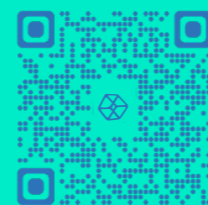
SOLCELLER

En solcelle er en enhed, der kan konvertere sollys til elektrisk energi. Mindre solceller kan bruges til at oplade batterier eller små elektroniske enheder, mens større solcelleanlæg kan installeres på taget af bygninger eller på jorden for at generere elektricitet til elnettet. Solenergi er en ren og vedvarende energikilde, og solceller er en vigtig del af den grønne energiomstilling, da de kan hjælpe med at reducere afhængigheden af fossile brændstoffer og mindske udledningen af drivhusgasser.



GRØN OMSTILLING

Grøn omstilling dækker over transformationen fra den nuværende 'sorte' ressourceintensive økonomi, baseret på fossil energi (kul, gas og olie), til en mere 'grøn' ressourceeffektiv økonomi med bl.a. fokus på vedvarende energi som fx vindmøller, solceller og vand.



Se mere

Du kan her se en video, om hvordan Aarhus Kommune bidrager til den grønne omstilling.



CO₂

CO₂ står for "kuldioxid" og er en kemisk forbindelse bestående af kulstof (C) og oxygen (O₂). Det er en farveløs og lugtfri gas, der findes naturligt i jordens atmosfære og er afgørende for livet på jorden, da planter bruger CO₂ til at udføre fotosyntese og producere ilt (O₂). CO₂ er også en drivhusgas, der bidrager til at regulere jordens temperatur ved at fange varme i atmosfæren. Overproduktion af CO₂ som følge af menneskelige aktiviteter, som forbrænding af fossile brændstoffer, kan medføre klimaændringer og global opvarmning.



ELBIL

En elbil er en bil, der drives af en elektrisk motor og et batteri, i stedet for en traditionel forbrændingsmotor, som bruger benzin eller diesel. Elbiler har typisk et lithium-ion-batteri, der oplades ved at tilslutte bilen til en opladerstation. Elbiler bliver stadig mere populære og kan samtidig også være mere økonomisk bæredygtige i længden.



SOCIAL BÆREDYGTIGHED

Den sociale bundlinje forstås som virksomhedens sociale ansvar. Det kan blandt andet være, at virksomheden tager stilling til sine medarbejderes arbejdsforhold- og rettigheder og lokalmiljøet. Verdensmålene, som har fokus på social bæredygtighed, består af:

- Mål 1: Afskaf fattigdom
- Mål 2: Stop sult
- Mål 3: Sundhed og trivsel
- Mål 4: Kvalitetsuddannelse
- Mål 5: Ligestilling mellem kønnene
- Mål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund
- Mål 16: Fred, retfærdighed og stærke institutioner



ØKONOMISK BÆREDYGTIGHED

Økonomisk bæredygtighed er en vigtig del af bæredygtighedsbegrebet, og handler om at sikre, at økonomisk vækst og udvikling kan fortsætte i fremtiden uden at underminere ressourcerne og miljøet. Det betyder, at økonomien skal fungere på en måde, der er stabil, inkluderende og miljømæssigt ansvarlig. Økonomisk bæredygtighed dækker over fire verdensmål:

- Mål 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst
- Mål 9: Industri, innovation og infrastruktur
- Mål 10: Mindre ulighed
- Mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion



KLIMAMÆSSIG BÆREDYGTIGHED

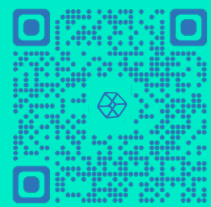
Klimamæssig bæredygtighed er en vigtig del af bæredygtighedsbegrebet og handler om at sikre, at klimaændringerne begrænses til et niveau, hvor miljøet, samfundet og økonomien kan fortsætte med at fungere på en bæredygtig måde. Dette kræver en indsats for at reducere drivhusgasemissionerne og begrænse stigningen i den globale temperatur. Ved den klima- og miljømæssige bundlinje tager virksomheden ansvaret for deres påvirkning af miljøet og deres ressourceforbrug. De verdensmål, som fokuserer på klima- og miljømæssig bæredygtighed, er:

- Mål 6: Rent vand og sanitet
- Mål 7: Bæredygtig energi
- Mål 13: Klimainsats
- Mål 14: Livet i havet
- Mål 15: Livet på land



CSR

CSR står for Corporate Social Responsibility, eller oversat til dansk: virksomhedens sociale ansvar. CSR omhandler de sociale og miljømæssige hensyn, som virksomheden vil bidrage til at løse. Det er frivilligt for virksomheder at arbejde med CSR, og der er derfor ingen lovgivningsmæssige krav til, at virksomheder skal have en CSR-strategi. Mange virksomheder rapporterer om deres CSR-indsats i en årlig CSR-rapport. Virksomhedens ambitioner om at skabe bæredygtige innovationer kan også indgå i CSR-rapporten. CSR kan også være et redskab for virksomheden til at vise deres klimaaktiviteter.



Se mere

Du kan her se en video om Too Good To Go og CSR.



ESG

ESG står for Environmental, Social, and Governance, og henviser til tre centrale faktorer, der bruges til at vurdere en virksomheds bæredygtighed og ansvarlighed. Environmental (miljø) faktorer inkluderer virksomhedens påvirkning af miljøet og dens evne til at reducere en negativ påvirkning. Den sociale faktor inkluderer en virksomheds ansvar over for samfundet og dets interessenter, inklusive medarbejdere, kunder, leverandører og lokalsamfund. Governance (ledelse) omfatter en virksomheds ledelse og struktur og dens evne til at drive virksomhed på en ansvarlig og gennemsigtig måde.



LCA

Life Cycle Assessment (LCA) eller på dansk livscyklusanalyse, er en vurdering af miljøpåvirkningerne af et produkt, en proces eller en tjeneste fra vugge til grav. Det betyder, at man tager hensyn til alle de miljømæssige påvirkninger, der sker i hele produktets livscyklus, herunder råvareudvinding, produktion, distribution, brug og bortskaffelse. Formålet med en LCA er at identificere de største miljømæssige påvirkninger og at undersøge, hvordan disse påvirkninger kan mindskes eller undgås gennem ændringer i produktets design, produktionsprocesser eller bortskaffelsesmetoder.



EU GREEN DEAL

EU Green Deal er EU's vækststrategi fra 2019, der har til formål at reducere nettoudledningen af CO₂-emissioner med mindst 55% inden 2030 i forhold til 1990-niveauet og dermed blive det første klimaneutrale kontinent i 2050. EU Green Deal fokuserer på tre overordnede emner:

- At der senest i 2050 ikke længere foretages nettoudledninger af CO₂-emissioner
- At den økonomiske vækst er afkoblet fra ressourceforbruget
- At ingen personer og ingen områder lades i stikken



GENBRUG

Genbrug er en proces, hvor affaldsmaterialer, som normalt ville blive bortskaffet, indsamles, sorteres og behandles, så de kan genvindes til at producere nye varer eller materialer. Genbrug er en vigtig, da det reducerer mængden af affald, som ender på lossepladser eller forbrændingsanlæg, og minimerer behovet for at genvinde nye råmaterialer. Genbrug har mange fordele, bl.a. energibesparelse, reduktion af CO₂-udledninger og bevarelse af naturlige ressourcer. Genbrug er også en vigtig del af en cirkulær økonomi, hvor ressourcer holdes i kredsløb og bruges effektivt og bæredygtigt.



REGENERATIV TILGANG

Med en regenerativ tilgang, forsøger vi at give mere end vi tager, i alle livets forhold. Vi har en erkendelse af, at alt liv er afhængigt af sunde relationer for at kunne trives. Derudover bruger vi naturen som rollemodel for, hvordan vi organiserer os i samfundet og virksomheder. En regenerativ virksomhed sørger for at give mere end den tager, dvs. de er fokuseret på alle bundlinjer med lige stor værdiansættelse.



INNER DEVELOPMENT GOALS (IDG)

Hvis vi skal indfri FN's 17 verdensmål (SDG) og gennemføre en global bæredygtig omstilling, kan det ikke ske uden at der samtidig sker en indre menneskelig udvikling. Det er baggrunden for initiativet Inner Development Goals (IDG). Nogle kalder dem også for De Indre Verdensmål. IDG er en ramme med indre kompetencer og kvaliteter, der er nødvendige for at kunne arbejde effektivt med at indfri komplekse problemstillinger, som dem, der er oplyst i FN's 17 verdensmål.



VÆRE

At "være" er en tilstand, hvor selvbevidsthed, det indre kompas og nærvær spiller centrale roller. Selvbevidsthed indebærer en dyb forståelse af ens egne tanker, følelser og handlinger. Det er evnen til at reflektere over ens identitet og formål. Det indre kompas henviser til ens personlige værdier, principper og retning. Det er det moralske og etiske kompas, der guider ens beslutninger og handlinger. Nærvær indebærer at være fuldt til stede i øjeblikket, med opmærksomhed og bevidsthed om ens omgivelser og ens egen tilstand. Det er evnen til at fordybe sig i nuet uden at lade bekymringer om fortiden eller fremtiden distrahere.



TÆNKE

At tænke er en kompleks mental proces, der involverer kritisk tænkning, meningsdannelse og kompleksitetsbevidsthed. Kritisk tænkning indebærer evnen til at analysere, evaluere og reflektere. Det er evnen til at stille spørgsmål, identificere fejl, og træffe velovervejede beslutninger baseret på beviser. Meningsskabelse er en afgørende del af tænkning, da det indebærer at forbinde information og idéer for at danne en sammenhængende forståelse af verden. Det handler om at finde betydning i data, begivenheder og oplevelser. Kompleksitetsbevidsthed betyder en evne til at forstå, at virkeligheden ofte er nuanceret og fyldt med lag af information og sammenhænge.



RELATERE

At relatere indebærer at opbygge forbindelse og forståelse gennem anerkendelse, forbundethed, ydmyghed, empati og medfølelse. Anerkendelse er en central del af at kunne relatere til andre, da det indebærer at værdsætte deres følelser, oplevelser og perspektiver. Forbundethed handler om at opbygge relationer, finde fællesnævner og etablere bånd med andre. Ydmyghed spiller en vigtig rolle i at relatere, da det kræver at sætte ens ego til side og indse, at vi ikke altid har svarene. Empati indebærer at sætte sig i andres sted og forstå deres følelser og perspektiver. Medfølelse er den handling, der følger af empati. Det indebærer at reagere på andres behov og lidelser med omsorg og støtte.



SAMARBEJDE

Samarbejde er en proces, der bygger på tillid, inkludering, samskabelse og interkulturel forståelse. Det involverer at stole på hinanden, inkludere forskellige perspektiver, arbejde sammen for at skabe noget nyt og respektere kulturelle forskelle. Dette skaber et miljø, hvor mangfoldighed og innovation trives, og hvor fælles mål bliver opnået. For at gøre fremskridt i forhold til fælles formål er vi nødt til at udvikle vores evner til at inkludere, give plads til og kommunikere med interessenter med forskellige værdier, færdigheder og kompetencer.



HANDLE

Mod spiller en central rolle i handling, fordi det kræver mod at træffe beslutninger, der kan være usikre eller krævende. Uden mod kan man være tilbageholdende med at tage nye skridt. Kreativitet er en vigtig ingrediens i at handle, da det indebærer at tænke uden for boksen, finde innovative løsninger og tilpasse sig skiftende omstændigheder. Optimisme er en drivkraft, der kan motivere handling. Troen på, at positive resultater er mulige, kan give energi og vedvarende motivation til at fortsætte, selv når der opstår hindringer. Vedholdenhed er afgørende, da handling ofte kræver vedvarende indsats over tid. Uanset hvor mange forhindringer der opstår, er det vigtigt at forblive engageret og vedholdende.



DATA

Inden for IT er data formaliserede oplysninger, der kan behandles maskinelt. Det er altså fakta fx en persons højde, fødselsdag eller navn. Data kan blive til information, hvis det sættes ind i en kontekst. Fx bliver tallet 130993 til en information, hvis vi får at vide, at det er en fødselsdag (dato/måned/år). Data kan indsamles, gemmes, analyseres og dermed bruges til at træffe beslutninger.



KUNSTIG INTELLIGENS (AI)

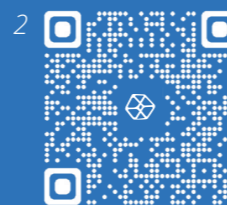
Kunstig intelligens (AI) er computerprogrammer og systemer, der har evnen til at udføre opgaver, der normalt kræver menneskelig intelligens. AI-systemer bruger algoritmer og store datamængder til at træne og forbedre resultaterne over tid. Nogle typer kunstig intelligens kan også bruges til at skabe helt nyt indhold. Det gælder fx ChatGPT. Denne type kunstig intelligens (AI) kaldes generativ AI og kan bruges inden for diagnostik, selvkørende biler, kundeservice, robotter og mange andre områder.

Se mere

Du kan herunder se to videoer om hhv. kunstig intelligens (1) og generativ AI (2).



1



2

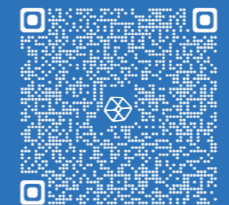


HACKING

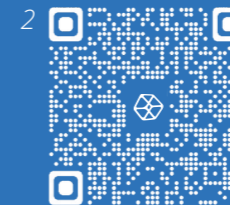
Hacking betyder, at nogen skaffer eller forsøger at skaffe sig adgang til en computer, et netværk, et system eller data uden tilladelse og med det formål at ville ændre, stjæle, ødelægge eller manipulere med informationen. Der kan være flere motiver bag hacking fx cyberangreb, afpresning eller politisk aktivisme. En hacker kan bruge mange metoder for at få adgang til informationen fx en softwarefejl (altså en sårbarhed i systemet), stjålne adgangskoder eller phishing (ofte sms'er med links, hvormed den angrebne person giver adgang til informationer).

Hør/se mere

Du kan herunder høre 1 minuts podcast om, hvad hacking kan betyde for en virksomhed (1) og en video om, hvordan en virksomhed kan forsøge at gardere sig mod at blive hacket (2).



1

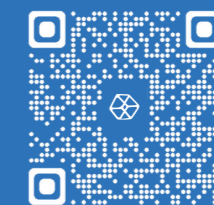


2



MACHINE LEARNING

Machine learning (maskinlæring) er en form for kunstig intelligens, der fokuserer på at udvikle algoritmer og teknikker, som kan lære og forbedre sig selv over tid uden at en person skal ændre i koden. Maskinlæring bruges i en række forskellige app's og programmer, bl.a. til anbefalinger på Netflix, talegenkendelse, billedgenkendelse bl.a. ansigtsgenkendelse på din telefon eller medicinsk diagnostik, hvor machine learning kan bruges til at opdage kræftkender. En af de vigtigste teknikker i machine learning er træning af algoritmerne ved at give dem store mængder af data og lade dem finde mønstre i dataene.



Se mere

Du kan her se en video om maskinlæring.



ALGORITMER

En algoritme er en opskrift, der beskriver, hvordan en computer skal udføre en bestemt opgave. Algoritmer bruges mange steder, og du støder på dem både i transportsektoren, hvor den bruges til at vise dig den mest optimale rute, søgemaskiner, hvor den bruges til at rangere, hvad som skal vises først, sociale medier, hvor den bruges fx til at vise dig de rette reklamer eller at målrette dit feed til dig.



Se mere

Du kan her se en video om, hvordan algoritmer kan være en hjælp i hverdagen.

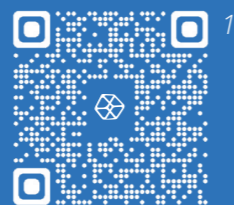


CYBERSIKKERHED

Cybersikkerhed handler om en virksomhed eller persons forsøg på at sikre sine netværk, computere, telefoner eller data mod indtrængen udefra. Cybersikkerhed er helt centralt, da angreb i form af hacking, malware, phishing og ransomware kan have konsekvenser, såsom datatab, finansielle tab og tab af omdømme for virksomheder og organisationer. For individer kan det betyde tab af personlige oplysninger og identitetstyveri. Derfor er cybersikkerhed vigtigt.

Se mere

Du kan herunder se 2 videoer om hhv. Kolding Kommunes erfaringer med IT-systemer under angreb (1), og hvad et cyberangreb betyder for en virksomheds brand (2).



1



2



VIRTUAL REALITY (VR)

Virtual reality (VR) er en teknologi, der simulerer en virtuel verden. Når man taler om VR, tænker folk ofte på VR-briller, da de kan bruges til at "komme ind i" den virtuelle verden. Det kan både være en simulering af den virkelige verden eller en opfundet virtuel verden. VR kan bruges til underholdning, uddannelse, træning eller terapi og med VR kan man få en oplevelse af, at være et andet sted eller i en anden verden.



CHATGPT

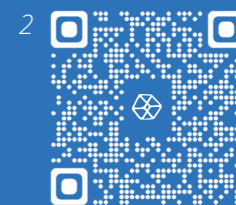
ChatGPT er en stor sprogmodel baseret på kunstig intelligens (AI). Den er designet til at besvare spørgsmål og løse opgaver for mennesker, den er baseret på enorme mængder af tekst fra internettet og den er et generativt AI-værktøj. ChatGPT fortæller ikke hvilke kilder, den baserer sine svar på. Den bliver hele tiden bedre, fordi den lærer af den "erfaring", den samler.

Se mere

Du kan herunder se 2 videoer om hhv. om ChatGPT (1) og hvordan brugen af ChatGPT kan bringe virksomheder i problemer (2).



1



2



SERVICEROBOT

En servicerobot er en robot, som kan udføre opgaver, der normalt ville udføres af et menneske. Den er tit udstyret med sensorer, så den kan "samarbejde" med omgivelserne. En servicerobot kan fx bruges til at tage imod gæster i en reception, og derhjemme har du måske en servicerobot i form af en robotstøvsuger eller en robotplæneklipper, så vi omgiver os allerede med dem. Robotterne bygger på kunstig intelligens (AI), og har dermed evner til at lære at tilpasse sig de omgivelser, de er en del af.



METAVERSE

Metaverse er en samling af virtuelle rum, som tilsammen danner en virtuel "verden". I Metavers kan mange forskellige mennesker fra hele verden interagere og "møde" hinanden i realtid. Dermed er Metavers også et forsøg på at smelte den virtuelle og virkelige verden endnu mere sammen. I Metavers kan man købe, eje og bytte genstande og områder. Metavers kaldes nogle gange for fremtidens internet og er lige nu i sin spæde begyndelse.

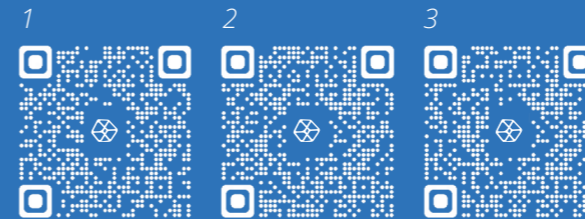


BLOCKCHAIN

Blockchain er en teknologi, som bruges til at opbevare data på en meget sikker måde. Teknologien består af en kæde af "blokke", som er koblet sammen efter hinanden. Det gør det meget svært at kopiere eller ændre i indholdet, og dermed kan man også sende værdier via teknologien. Du kender måske blockchain fra Bitcoin som en kryptovaluta, altså en slags penge, men det kan også bruges til andre ting, fx at verificere ens identitet eller sende journaler eller kontrakter, som der ikke kan redigeres i eller følge transportmidler på deres rejse.

Se mere

Du kan herunder se nogle videoer om, hvad blockchain er (1 og 2), og hvordan blockchain kan bruges af virksomheder (3).



BUSINESS INTELLIGENCE (BI)

Et Business Intelligence (BI) system kan samle data fra forskellige kilder og analysere dem. På den måde kan systemet give de informationer, som skal bruges for at kunne træffe kloge beslutninger i virksomheden, vurdere performance, opdage muligheder eller forudse udfordringer. Et BI system er typisk godt til at opstille dashboards og grafer over udviklingen indenfor forskellige områder.



SPORBARHED

Når et produkt er sporbart, er det muligt at spore dets rejse fra fx fabrik til butik, fordi der er opsamlet en masse data om produktet. Dermed kan man som forbruger eller indkøber finde ud af, hvor et produkt er lavet, hvilke materialer, der er brugt, hvordan det er produceret, hvor det er blevet solgt osv. Roccamore, som producerer og sælger sko, er et godt eksempel på en forretning, der er rigtig dygtig til at arbejde med sporbarhed i deres produkter. Via en QR-kode kan man som forbruger se, hvor læderet i skoen er produceret, hvor skoen er lavet, hvordan den er transporteret osv.



Se mere

Du kan her se en video om sporbarhed.



CLOUD COMPUTERING

Via Cloud Computing kan du opbevare data (fx i form af filer) eller køre programmer online på servere, i stedet for at opbevare det på din egen enhed. Dermed kan indholdet også tilgås fra forskellige enheder i stedet for blot fra den computer/tablet/telefon, hvorpå indholdet ligger. Her er nogle eksempler, hvor der er anvendt Cloud Computing: Outlook, Gmail, Dropbox eller Spotify.



PROGRAMMERING

Via programmering kan man give computere besked om, hvad de skal gøre ved forskellige kommandoer. Programmering foregår i forskellige programmeringssprog kaldet kode. Fx bruges der HTML til programmering af hjemmesider, og C# bruges ofte til at udvikle Windows-software.



HARDWARE

Hardware er alle de dele af din teknologi (mobil/tablet/computer/andet), som du kan røre. CPU'en, også kendt som computerens hjerne for det er her, den gemmer indhold, er fx hardware. Det samme gælder grafik-kortet i din skærm, som hjælper med at vise billeder. Dermed er hardware det modsatte af software, som er de programmer, som får hardwaren til at vise eller gøre ting.



IOT (INTERNET OF THINGS)

IoT eller Internet of Things betyder, at genstande kan tale med hinanden via internettet. Du kender det måske fra hjemmet, hvor nogen både kan tænde for ovnen og for lyset via stemmen eller deres telefon. Via små computere eller bluetooth-enheder, kan du koble genstande til internettet, så det hele til sidst er forbundet.



Se mere

Du kan her se en video om IoT.



DATABASE

En database er som et kæmpe bibliotek, hvor data, både billeder, tekst, lyd, tal og mere, indeles og gemmes i kategorier, så det hurtigt kan findes frem igen. Du arbejder måske med en kundedatabase, hvor du gemmer oplysninger som telefonnummer, adresse, handler, næste møde osv.



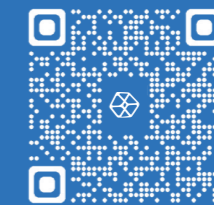
BIAS

Bias er en skævhed eller forudindtagethed, som kan komme til udtryk i den måde, vi behandler emner eller personer på. Hvis noget er biased, er det ikke objektivt eller retfærdigt, og det skyldes forudgående holdninger til fx udseende, alder, race eller køn. I forbindelse med analysearbejde kan bias forvråde resultater og føre til falske konklusioner. Derfor er det meget vigtigt at være opmærksom på bias, som alle mennesker (og maskiner) har.



BIG DATA

Big data dækker over enorme mængder af data – så mange, at de kan være svære at behandle med en almindelig computer. Der bliver fx genereret enorme mængder af data (Big Data) fra alle vores telefoner, som hver dag samler data om vores adfærd. Al den data som samles og holdes op imod hinanden, kan vi bruge til at få ny information, som kan bruges til at se mønstre fx ved kræftbehandling eller se, hvornår folk typisk reagerer på den ene eller den anden reklame.



Se mere

Du kan her se en video med eksempler på, hvad Big data kan bruges til.



DATAETIK

Dataetik handler om at overveje, hvordan vi indsamler og behandler data retfærdigt, ansvarligt og respektfuldt. Dataetik rækker dermed udover lovgivningen. Dataetik handler bl.a. om at undgå diskrimination og uretfærdig behandling, når vi træffer beslutninger baseret på data. Det er vigtigt, fordi data har stor magt, og hvordan vi bruger den magt kan have stor indvirkning på menneskers liv og samfundet i det hele taget.



Se mere

Du kan her se en video om dataetik.



INTERNET

Internettet forbinder milliarder af enheder (fx computere, mobiler, tablet, biler, mm) med hinanden, og gør det muligt at få og modtage information fra hele verden hele tiden. Meget forsimplet kan man sige, at du via URL'er og IP-adresser forespørger datapakker på servere, som derefter finder det frem og sender det til din enhed via andre servere og routere. Til sidst læses datapakken på din enhed og den viser dig fx en hjemmeside eller andet indhold i en menneskevenlig form.